

Методија МАНОЈЛОВСКИ

ЕДЕН ДОКУМЕНТ ЗА РУСКАТА ПОЛИТИКА ВО ВРЕМЕ НА БАЛКАНСКИТЕ ВОЈНИ¹

Во екот на Балканските војни, секоја од големите сили вршела анализи за текот на настаните на Балканот, за односите меѓу сојузниците, но и за интересирањата на другите големи држави за истите прашања. Поради тоа биле испраќани многубројни дописи во вид на упатства од министрите за надворешни работи на соодветната држава, стационирани во одделни градови во Европа, со цел да ги инструираат за натамошни активности. Еден таков документ е пред нас, и тој потекнува од Министерството за надворешни работи на Русија, а било препратено до руските дипломатски претставници во Париз, Лондон, Берлин, Виена, Рим, Константинопол, Софија, Белград, Будимпешта, Атина. Од содржината на документот јасно се гледа политиката на Русија во поглед на актуелните барања на сојузничките држави, по прашањето за исполнување на нивните побарувања од евентуалниот мировен договор по завршувањето на војната со Османската Империја. Факт е дека рускиот став не се поклопувал со ставот на другите големи сили, па затоа министерот за надворешни работи на Русија им сугерира на руските дипломатски претставници во посочените градови да обрнат внимание на активностите на дипломатите од другите држави, како и на расположението на населението кон одредена голема држава.

*
* *

Министер за надворешни работи. Оддел Руски претставник во Париз, Лондон, Берлин, Виена, Рим, Константинопол, Софија, Белград, Будимпешта, Атина.

Се соопштува во Цетиње

¹ Државен архив на Република Македонија, МФ. 1063

Санкт Петербург, 1912, 20 Октомври бр. 2423
(телеграма)

Врз основа на нашите сознанија мешањето на државата во војна може да биде успешно до толку доколку не се одложува.

Општиот интерес го чува Констанстинопол од опасност да се одржува како заштитна зона под вистинската власт на султанот. Зоната се определува, како вам позната линија од устието на Марица, која го вклучува Адријанопол, сè до Црно Море.

Сите останати делови фактички завладеани од Европска Турција подлежат на наше набљудување по мировното разделување на сојузниците. Во тие предели ние сме готови да застанеме пред реалниот максимум предвиден од државата.

Според нашето гледиште, на тој начин ќе се обезбеди идниот мир на Балканот и ќе се упрости секоја сложена процедура на посредништво. Толку брза и еднодушна согласност на државата, во тие услови, може да ја спречи опасноста, усложнувањето, доколку сојузниците не добијат цврста сигурност за своите желби од државата, тогаш ограничувањето на нивните богатства нема да им дозволат да чекаат, да можат да одат кон неопходните работи во Константинопол, тогаш би имале в раце цврста сигурност.

Само од себе ќе стане јасно дека поплатно требало да се разработат некои суштествени прашања.

Во принцип, ние ја признаваме можноста за создавање на албанска автономија под суверенитетот на султанот, не не треба да се испушта од предвид и приказната за неопходното задоволување на стремежите на Србите кон излезот на Јадранско Море.

Меѓу Бугарија и Романија постои согласност да се направи исправка на границите со цел да се постигне, последните да добијат праведно и задоволително решение на работите во време на војна. Ние сме подготвени да и дадеме на Софија некои прифатливи совети. Би можеле да ја дозволиме можноста за спогодба меѓу Австрија и Србија за да се утврди некој сигурен слободен австриски транзит на товар, преку нови присоединувања кон српски територии.

Русија, како голема православна држава смета дека Атина е должна да ја чува својата независност заедно со некогашната духовна потчинетост на Вселенскиот патријарх.

Можете во разговорите со властите за тие прашања во оваа смисла.

Сазонов